

УДК 81'25: 811.111

А. П. Мельник,

аспірант

(Київський національний університет імені Тараса Шевченка)

anastasia.melnick@yandex.ru

ПРАГМАТИЧНА АДАПТАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ КУЛЬТУРНОЇ АСИМЕТРІЇ У ПЕРЕКЛАДІ АНІМАЦІЙНОГО СЕРІАЛУ "СІМПСОНИ"

У статті розглянуто найбільш сучасні проблеми теорії перекладу: проблема перекладацької адаптації, загалом, та при перекладі сучасного кіно – нової сфери лінгвістичних та культурологічних досліджень.

Обґрунтовано необхідність застосування прагматичної адаптації при перекладі анімаційних фільмів.

Виявлено та проаналізовано найпоширеніші лексико-семантичні групи у тексті "Сімпсонів", при перекладі яких необхідно вдаватися до прагматичної адаптації тексту вихідних діалогів у зв'язку з культурними відмінностями американського та українського суспільства. Встановлено межі прагматичної адаптації.

Постановка проблеми. Сьогодні кіно набирає все більшої популярності серед усіх вікових категорій. Лідером із виробництва кінопродукції є Сполучені Штати Америки, тому на ринку кіноіндустрії переважають англійські фільми, які стають об'єктами перекладу іншими мовами. Із ухваленням рішення про обов'язкове дублювання, озвучення або субтитрування державною мовою іноземних кінофільмів український кінопереклад почав стрімко розвиватися, що зумовлює актуальність досліджуваної у нашій розвідці проблематики.

Аналіз досліджень. Якщо в Україні є та постійно з'являються нові студії дубляжу та вдалі переклади фільмів, то теоретичної бази із кіноперекладу на вітчизняному ринку катастрофічно бракує. Здійснено лише поодинокі дослідження перекладу кінофільмів, у яких розглянуті загальні методичні (Р. Матасов, В. Горшкова), технічні (І. Міголатьєв, С. Лобастов) та окремі лінгвістичні (Т. Некрасова, Т. Бесараб) проблеми кіноперекладу [1: 177]. У свою чергу, прагматику тексту досліджували такі науковці, як Л. Мінкін, В. Комісаров, А. Швейцер, Л. Гришаєва, І. Дмитрієва, П. Гранді, Г. Ліч, С. Левінсон, Я. Нуйтс, Дж. Адамс та ін. Деякі аспекти процесу прагматичної адаптації висвітлено у роботах О. Кумукової, О. Кальниченко, В. Подміногіна, В. Демецької, О. Якименко. Однак різні підходи до трактування прагматики перекладу загалом та до поняття прагматичної адаптації зокрема зумовлюють відмінності у використанні перекладачами її прийомів, а міра та межі прагматичної адаптації досі не визначені, без чого взагалі неможливо уявити переклад анімаційних фільмів.

Матеріалом дослідження слугує сучасний американський анімаційний серіал "Сімпсон" та його переклади українською та німецькою мовами.

Метою нашої статті є з'ясування меж прагматичної адаптації при перекладі сучасної анімації. За необхідне ми вважаємо конкретизувати аспекти прагматичної адаптації, адже при виборі того чи іншого варіанту перекладу не можна керуватися лише інтуїцією. Перекладацькі рішення повинні базуватися на чітких критеріях.

Виклад основного матеріалу. Переклад як своєрідний тип міжмовної та міжкультурної комунікації має багатогранний характер і відповідно може оцінюватись з різних точок зору, – "передусім, з точки зору відповідності оригіналу (незважаючи на ефект, створений перекладом) або з точки зору комунікативного ефекту, досягнутого за допомогою перекладу (його прагматичною адекватністю)" [2: 96]. Для досягнення останнього перекладачі часто вдаються до адаптації, хоча у сучасному перекладознавстві продовжують розгортатися дискусії щодо того, чи можна її взагалі називати перекладом.

Український учений В. Радчук хоча й погоджується з тим, що переклад з адаптацією – це подвійний процес і, що адаптація має різні ступені, він оцінює її негативно та порівнює з "чорно-білою графічною мініатюрою з великого художнього полотна", яка хоч і впізнається, але це лише копія та ще й "здешевлена" [3]. "Пристосування" перекладного тексту для "полегшення" розуміння смислів оригінального тексту, як вважає Н. Гарбовський, збіднює міжкультурну комунікацію, нівелює міжкультурні розбіжності, створює хибне уявлення про те, що "всюди все так само" і тому вимагає "неабиякої обережності" під час застосування [4]. Щоправда, тепер уже мова йде не про міжмовні відмінності, що принципово вирішуються засобами власне перекладу, а про міжкультурну асиметрію, однак і тут науковці застерігають перекладачів від застосування адаптації, оскільки вона значною мірою викривляє уявлення про іншу культуру [4].

Як зауважує В. Демецька, перекладознавці переконані у тому, що відмінність перекладу від інших видів міжмовного посередництва полягає в тому, що переклад прагне до максимально повного й точного відтворення всієї системи смислів, що містяться у вихідному повідомленні. Дійсно, часто стверджується, що вдалим є той переклад, який має вигляд або звучить, немов оригінал, однак при цьому необхідно уточнити: текст перекладу повинен бути комунікативно рівнозначним оригіналу, причому його комунікативна рівність проявляється в ототожненні реципієнтом перекладу з оригіналом у змістовному та структурному відношенні

© Мельник А. П., 2013

[2: 99-100]. Ця тотожність значною мірою залежить від "корекції на інший культурний універсум", корекції як відповіді на виклик міжкультурної асиметрії [5]. А хіба дана мета не передбачає активного втручання перекладача, тобто адаптації? Саме тому за необхідне ми вважаємо звернутися до головних критеріїв теорії перекладу та теорії адаптації, а саме – еквівалентності й адекватності.

Категорії еквівалентності й адекватності неодмінно передбачають урахування реакції аудиторії на переклад. А поняття про одні й ті самі, тобто еквівалентні, предмети та явища дійсності в різних мовах відмінні, адже базуються на різних уявленнях у національно-відмінних свідомостях. Дане явище є цілком природним і закономірним, тому що різними є способи життя, світобачення, звички, традиції, "ті нескінченні й різноманітні умовності, що визначають національну культуру" [4]. Зважаючи на міжмовну й міжкультурну асиметрії, перекладач вимушений практично в кожному випадку перетворення системи смислів додавати або усувати певні елементи смислу. Дійсно, в еквівалентному перекладі всі перетворення смислів, що містяться у вихідному повідомленні, мають раціональний характер і не підпорядковані безпосередньо волі перекладача [4].

Використання терміна "еквівалентність", на думку науковців, доречно в дослідженнях прагматичного рівня мовних одиниць, які створюють комунікативний ефект тексту перекладу, відповідний комунікативному ефектові тексту оригіналу. А. Дафф наголошує, що такі параметри, як "де, коли, як відбувається й кому адресовано" повідомлення – визначають зміст, форму й стиль мовної комунікації [6: 24-25]. Як уже зазначалося, у практиці перекладу вихідний та кінцевий тексти найчастіше адресуються реципієнтам з різними культурними контекстами. Інколи еквівалентне відтворення змісту оригіналу забезпечує і передачу у перекладі прагматичного потенціалу, проте, досить часто еквівалентний переклад виявляється прагматично неадекватним. Тому, у процесі перекладу і виникає потреба у прагматичній адаптації вихідного тексту, яка полягає у внесенні поправок на соціально-культурні, психологічні та інші розбіжності між адресатами оригіналу та перекладу [7], тобто є сукупністю дій, "спрямованих на пристосування перекладеного тексту до особливостей цільової мови і культури" [8].

Ми погоджуємося з думкою В. Демецької: "Проблема еквівалентності – це відтворення тексту оригіналу, його змістовної, смислової, семантичної, стилістичної та функціонально-комунікативної інформації. Проблема адекватності – це відтворення реакції" [2: 101]. Адекватність перекладу можна виміряти сприйняттям реципієнта. Інколи для збереження реакції необхідно застосувати до тексту трансформації різного роду, навіть радикальні. А іноді, зберігаючи текст, неможливо відтворити реакцію, яка хоч найменшим чином наблизилася б до реакції носія вихідної традиції. У різних випадках залежно від мети перекладу певні способи можуть домінувати або відступати на задній план. Таким чином, еквівалентності відповідає власне переклад, а адекватності – адаптація. Адекватний переклад можливий лише завдяки комплементарному характеру перекладацьких і адаптивних стратегій. Цю ідею відстоюють також і Ж.-П. Віне й Ж. Дарбельє, які наголошують на тому, що відмова від адаптації, яка стосується не лише структури, але й самого "розвитку ідей, думок і способів їх фактичного викладу", спричиняє виникнення в "правильному тексті певної невизначеності, чогось фальшивого, що неминуче виявиться в перекладі" [9]. Нівелювання в перекладі "змін у мисленні, в культурному й лінгвістичному планах" може призвести до породження немодульованих і неадаптованих перекладів "важливих документів, шкільних підручників, журнальних статей, сценаріїв до фільмів тощо", які виникають через необізнаність або через прагнення до "хибно усвідомленої точності" перекладачами, які "не можуть або не ризикують здійснити опосередковані (непрямі) переклади" [9]. Тому адекватний переклад у будь-якому разі передбачає адаптацію. Інша річ, що пропорції власне перекладацьких і адаптивних стратегій повинні підпорядковуватися прагматичному типові тексту, тобто головним критерієм адаптації тексту має бути його прагматична орієнтація.

Перекладаючи сучасні американські анімаційні фільми, необхідно брати до уваги той факт, що вони мають переважно подвійну орієнтованість – на дітей та їхніх батьків. Однак первинною цільовою аудиторією, на нашу думку, залишаються діти та молодь, тому прагматичної адаптації при перекладі не уникнути.

Анімаційний серіал "Сімпсони" понад 20 років виходить на телеекрани США, а з 2007 року й український глядач має змогу переглядати даний фільм рідною мовою. Серіал дубльовано студією "Пілот", автором літературного перекладу став Федір Сидорук. "Сімпсони" багаті на різноманітні культурні явища. Мультсеріал містить алюзії на різноманітні події та явища і локального, і міжнародного характеру. Усі вони обігруються сценаристами так чи інакше, спираючись на американський соціум та його фонові знання. Однак через велику прірву між фоновими знаннями пересічного американця та українця автори дубляжу вдаються до численних трансформацій для досягнення адекватного перекладу [10: 77].

Отримані результати проведеного дослідження показують, що прагматична адаптація при перекладі "Сімпсонів" застосовується переважно задля подолання культурної асиметрії – між американським та українським соціумом. На основі досліджених нами перекладів текстів популярного американського анімаційного серіалу ми можемо констатувати той факт, що найбільш складною для розуміння іншомовною аудиторією є лексика на позначення мір довжини та ваги, географічних назв, назв історичних подій, імен відомих особистостей, найменувань страв та інших об'єктів іноземної дійсності.

Топоніми. Ці елементи часто передбачають фонові знання, наявні у вихідній публіки, чого однак не завжди можна сказати про цільову аудиторію (особливо, якщо це – діти). Тому інформацію слід додавати експліцитно (наприклад, як субтитр). При відтворенні географічних назв український перекладач Федір Сидорук нерідко вдається до прийому "одомашнення": *"That's Cookie Kwan. She's number one on the west side..."* // *"Це – Кумі Кван. Вона найкраща на Лівому березі..."* // *"Das ist Cookie Kwan. Sie ist die Nummer 1 im Westbezirk..."* Якщо в Америці міста поділяються на "вест-сайд" ("західна сторона") та "іст-сайд" (відповідно "східна сторона"), то такий поділ для юної українською аудиторії може бути незрозумілим. Однак посилення на поділ України загалом та її столиці на береги (Лівий та Правий) є у даній ситуації прийнятним перекладацьким рішенням. Необхідність прагматичної адаптації у даному разі виникає тому, що в кожній мові існують назви певних об'єктів або ситуацій, з якими у носіїв вихідної мови пов'язані особливі асоціації. Якщо подібні асоціації не передаються або спотворюються при перекладі, то прагматичні потенціали текстів перекладу та оригіналу не збігаються навіть при еквівалентному відтворенні змісту. Прагнення досягти бажаного прагматичного ефекту зумовлює необхідність відповідної адаптації.

Історичні події. Одним із найбільш складних для перекладу моментів є відтворення історичних подій, які передбачають наявність глибоких фонових знань у реципієнта, якими, на жаль, не може похвалитися навіть кожен дорослий, не говорячи вже про дітей. Розгляньмо переклад таких римованих рядків, які містять екстралінгвістичну інформацію: *"When I had to learn about the Magna Carta, I made up a song. In 1215 at Runnymede, doo-dah, doo-dah. The nobles and the king agreed. Oh, di-doo-dah-day..."* // *"Коли я вивчала Полтавську битву, то склала таку пісеньку: Коли зустрілись Карл і Петро, дуда-дуда-да, то попсували один одному кров, дуда-дуда-дуй..."* // *"Als ich die Magna Karte durchgenommen habe, habe ich mir das Lied gebastelt. 1215 auf einer Wiese, du-da, du-da. Endete die Adelskönigskriege, di-du-da-dey..."* Магна Карта ("Велика хартія вольностей") – перша "неписана" конституція Англії. Здійснивши невелику історичну довідку, ми отримали наступне: 15 червня 1215 під натиском повсталіх проти нього баронів, до яких згодом приєдналися також лицарі та городяни, англійський король Іоан Безземельний скріпив своєю печаткою Велику хартію вольностей, 63 статті якої гарантували права і привілеї феодалної знаті, надання свободи дій церкві і зобов'язували короля дотримуватися державних законів. Однак до мультфільму не можна додати такий коментар у зв'язку з часовими та просторовими обмеженнями, тому українські перекладачі часто опускають історичні події з оригіналу та замінюють їх на історичні події, відомі для аудиторії перекладу (у даному випадку "Магна Карта" перетворюється на "Полтавську битву"). У німецькому ж перекладі історизм *Magna Carta* зберігається, що може призвести до нерозуміння змісту юними глядачами.

Кухня. Цікавим виявилось рішення перекладача, яке спирається на візуальну інформацію: герой мультфільму "Сімпсони" викидає банку з консервами, примовляючи: *You call that prime rib? Be. По-твоєму, це тушонка? Das nennen Sie Filetschnitzel?* Загалом "prime rib" з англійської – це спинна частина телятини, тобто шматок телятини. Якщо взяти до уваги те, що ця телятина продається у консервній банці, то слово "тушонка" може у даному випадку замінити англійське "prime rib". Німецький перекладач, у свою чергу, для відтворення даного поняття використав слово "Filetschnitzel", що означає "шматок рубленого філейного м'яса", що, на нашу думку, певною мірою програє українському перекладу.

Однак інколи перекладачі, намагаючись адаптувати текст перекладу, забувають про наявні у мові перекладу відповідники: *You said there'd be Fudg-icles, Bart. – First, it's a Fudgesicle. // Барт, ти обіцяв мені "Ескіно". – По-перше, не "Ескіно", а "Ескімо". // Du hast mir versprochen, da wird die Schockriegel. Zunächst mal heißt die Schockoriegel.* "Fudgesicle" – це охолоджений шоколадний десерт, шоколадне морозиво на паличці, відповідниками якого є українське "ескімо" (що й було використано у перекладі) та німецьке "Stieleis". Однак із невідомих причин у німецькому перекладі "шоколадне морозиво на паличці" перетворюється на "плитку шоколаду", що призводить, на нашу думку, до викривлення інформації.

Відомі особи. Імена персоналій, які є популярними для вихідної аудиторії, часто є невідомими для іншомовної спільноти. З цим явищем ми зіткнулися в ході аналізу перекладу таких рядків: *Oh, a Gary Larson calendar. I don't get it. I don't get it. I don't get it. I don't get it. I don't get it. // О, календар з Петросяном. Не смішно, не смішно, не смішно, не смішно, теж не смішно. // Oh, ein Karikaturenkalender! Versteh ich nicht. Versteh ich nicht. Versteh ich nicht. Versteh ich nicht. Versteh ich nicht.* Гаррі Ларсон – відомий американський карикатурист, з-під олівця якого вийшов не один календар з карикатурами. Однак відомим він залишається в Америці, чого, на жаль, не можна сказати про Україну чи Німеччину. Саме тому для відтворення змісту вихідного висловлювання перекладачі вдаються до прагматичної адаптації. Американський комік став для українського глядача Петросяном, у німецькому ж перекладі узагалі відсутня згадка про ім'я: перекладач використав прийом узагальнення.

Автомобільна індустрія. Розгляньмо наступний переклад: *That smells like regular. She needs premium! // Пахне 92-им, а їй потрібен 95-ий. // Das riecht ja nach Normalbenzin, und sie braucht Super!* У даному випадку сценаристи підкреслюють недолугість Гомера Сімпсона – головного героя мультфільму "Сімпсони", який дорогою гоночну машину заправляє дешевим бензином. Для цього Федір Сидорук вирішив

95-ий бензин замінити на 92-ий, хоча в оригіналі маємо "звичайний" (тобто той же 95-ий, але не преміум). Оскільки останнім часом в Україні з'явилася велика кількість назв на позначення бензину екстракласу, на нашу думку, доцільним було б використати, наприклад, такі назви, як "мустанг" або "пульс".

Інколи перекладачі мультфільмів українською мовою створюють переклади з абсолютно відмінними від оригіналу діалогами. Причому зміст передається повністю, однак у зовсім іншій формі. Це зумовлено, передусім, тим, що українські перекладачі намагаються зробити мову персонажів більш експресивною, посилити гумористичний ефект, щоб укотре підкреслити те, що фільм створено з розважальною метою. У зв'язку з цим Федір Сидорук при перекладі "Сімпсонів" надзвичайно часто звертається до використання української поезії та пісень, на які, звісно, у тексті оригіналу відсутній жоден натяк. Так звичайне звертання до матері (*Mother // Mutter*) звучить, як: "*Рідна ти мати моя...*". А похід до туалету замість "Pe-pe-pe-tam-tiar-am" чи "La-la-la-la" супроводжується словами із пісні: "*Ой, водо-водограй, грай для нас грай...*". У свою чергу, слова із пісні американської співачки Сюзан Вега ("*My name is Luca, I live on the second floor*"). // "*Mein Name ist Luka und ich wohne im zweiten Stock*") перетворюються на слова з поезії Тараса Шевченка: "*Ребе та стогне Дніпр широкий...*".

Однак, намагаючись адаптувати іноземний фільм для рідного глядача та створити додатковий гумористичний ефект, на нашу думку, не варто зловживати прийомами прагматичної адаптації. А також за виконанням розважальної функції анімаційного кінематографа не можна забувати про його дидактичне спрямування та міжкультурний трансфер. Тому ми вважаємо за доцільне навести декілька прикладів перекладу, в яких український перекладач взяв на себе роль автора сценарію та використав, на нашу думку, прийом прагматичної адаптації невиправдано: *Ten goats and an electric fan? You call that a dowry? // 50 баранів і вентилятор – хіба це поса?* // *Zehn Ziegen und ein elektrischer Ventilator? Das soll zum Mitgift?*. У даному випадку в українському перекладі кози не просто перетворилися на баранів, змінилася ще і їхня кількість – з десяти до п'ятдесяти. Наступний приклад свідчить про намагання перекладача повністю "одомашнити" вихідний текст: *Oh, 10 Canadian dollars. That's a souvenir from your trip to upstate New York.* // *О, це 10 українських гривень – сувенір із поїздки в Київ.* // *Und 10 kanadische Dollar. Ein Souvenir von einer Reise in den Rounoten.* На нашу думку, українські глядачі, навіть юні, знають про таку країну, як Канада, і про таку валюту, як долар, тому абсолютне "одомашнення" даної фрази є недоречним.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження показує, що при перекладі сучасної анімації необхідною є прагматична адаптація тексту кіносценарію при її здатності зберегти комунікативну інтенцію сценаристів. Якщо український перекладач намагається адаптувати абсолютно всі "чужорідні" елементи до українського культурного універсуму, то його німецький колега у 90 % випадків зберігає американські реалії у німецькому тексті. Це можна пояснити близькістю англо-американської та європейської культур, хоча, на нашу думку, і німецький глядач не володіє усіма фоновими знаннями для повного розуміння тексту мультфільму, що, у свою чергу, може спричинити відсутність відповідної реакції глядача. При цьому обережного ставлення вимагає також намагання надмірного застосування прагматичної адаптації тексту анімаційних фільмів та взяття на себе перекладачем функцій сценариста. Тому за доцільне ми вважаємо встановити межі прагматичної адаптації: даний прийом повинен застосовуватися, коли має місце відсутність фонових знань реципієнта перекладу (у нашому випадку, юного глядача), зумовлене переважно явищем культурної асиметрії, адже пояснення та коментарі при перекладі фільмів виключаються; однак зловживання прийомом "одомашнення" (переважно для створення комічного ефекту) призводить до перенасичення іноземного мультфільму суто українськими вкрапленнями та не дозволяє йому виконувати свою дидактичну та розвиваючу функцію.

Перспективним напрямом дослідження вважаємо порівняння ролі прагматичної адаптації у ході перекладу сучасних англомовних мультфільмів українською та німецькою мовами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Кривонос Я. В. Нормативні проблеми українського перекладу американської кінопродукції / Я. В. Кривонос // *Лінгвістика* : [зб. наук. праць]. – Луганськ : Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. – № 1 (19), 2010. – С. 176–182.
2. Демецька В. В. Адаптація як поняття перекладознавства й культурології / В. В. Демецька // *Вісник СумДУ* : [наук. журнал]. Філологічні науки. – № 1, 2007. – Т. 2. – С. 96–102.
3. Радчук В. Протеї чи Янус? (Про різновиди перекладу) [Електронний ресурс] : [матер. міжнар. наук.-практ. конф. "Григорій Кочур і український переклад".і. – Київ; Ірпінь : ВТФ "Перун", 2004. – С. 255–267. – Режим доступу до статті: http://chtyvo.org.ua/authors/Radchuk_Vitalii/Protei_chy_Yanus/.
4. Гарбовский Н. К. Теория перевода : [ученик] [Електронний ресурс] / Н. К. Гарбовский. – М. : Изд-во Московского университета, 2007. – 544 с. – Режим доступу до підручника : <http://www.twirpx.com/file/227680/>.
5. Гаврилів Т. Роздуми про переклад [Електронний ресурс] / Т. Гаврилів // *Критика*. – № 9, 2003. – Режим доступу до статті : http://www.krytyka.kiev.ua/articles/s8_9_2003.html.
6. Duff A. Translation / A. Duff. – Oxford : Oxford Univ. Press, 1989. – Р. 24–25.
7. Швейцер А. Д. Перевод и лингвистика / А. Д. Швейцер. – М. : Воениздат, 1973. – 280 с.

8. Чередниченко О. Перекладацький доробок Григорія Кочура [Електронний ресурс] : До 100-літнього ювілею Майстра / О. Чередниченко // Всесвіт. – Київ, 2009. – №5 / 6. – С. 185–190. – Режим доступу до статті : http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=578&Itemid=41.
9. Вине Ж.-П. Технические способы перевода / Ж.-П. Вине, Ж. Дарбельне // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. – Москва, 1978. – С. 157–167.
10. Мазур О.В. Відтворення комізму явищ культури в українському перекладі анімаційного серіалу "Сімпсон" / О. В. Мазур, С. С. Кузнецов // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – № 6, 2011. – Ч. 2. – С. 74–78.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Kryvonos I. V. Normatyvni problemy ukrains'kogo perekladu amerykans'koi kinoproduktcii [Normative Problems of Translating American Movies into Ukrainian] / I. V. Kryvonos // Lingvistyka [Linguistics] : [zb. nauk. prats']. – Lugans'k : Lugans'kyi natsional'nyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. – № 1 (19), 2010. – S. 176–182.
2. Demets'ka V. V. Adaptatsiia yak poniattia perekladoznavstva i kul'turologii [Adaptation as a concept of the Theory of Translation and Culture Study] / V. V. Demets'ka // Visnyk SumDU. Philologichni nauky [Sumy state University Journal. Philological Sciences] : [nauk. zhurnal]. – № 1, 2007. – CH. 2. – S. 96–102.
3. Radchuk V. Protei chy Yanus? (Pro riznovydy perekladu [Proteus or Janus? (About Varieties of Translation)]) [Elektronnyi resurs] : [mater. mizhnar. nauk.-prakt. konf. "Grygorii Kochur i ukrains'kyi pereklad"]. – Kyiv ; Irpin : VTF "Perun", 2004. – S. 255–267. – Rezhym dostupu do statii : http://chtyvo.org.ua/authors/Radchuk_Vitalii/Protei_chy_Yanus/.
4. Garbovskii N. K. Teoriia perevoda [The Theory of Translation] [Elektronnyi resurs] : [uchebnik] / N. K. Garbovskii. – M. : Izd-vo Moskovskogo universiteta, 2007. – 544 s. – Rezhym dostupu do pidruchnyka : <http://www.twirpx.com/file/227680/>
5. Gavryliv T. Rozdumy pro pereklad [Meditations about Translation] [Elektronnyi resurs] / T. Gavryliv // Krytyka [Critics]. – № 9, 2003. – Rezhym dostupu do statii : http://www.krytyka.kiev.ua/articles/s8_9_2003.html.
6. Duff A. Translation / A. Duff. – Oxford : Oxford Univ. Press, 1989. – P. 24–25.
7. Shveitser A. D. Perevod i lingvistika [Translation and Linguistics] / A. D. Shveitser. – M. : Voenizdat, 1973. – 280 s.
8. Cherednychenko O. Perekladats'kyi dorobok Grygoriia Kochura : do 100-litniogo yuvileiu Maistra [Translational Masterpiece by Grygorii Kochur : to the 100 Master's Anniversary] [Elektronnyi resurs] / O. Cherednychenko // Vsesvit [The World]. – Kyiv, 2009. – №5 / 6. – S. 185–190. – Rezhym dostupu do statii : http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=578&Itemid=41.
9. Vine Zh.-P. Tekhnicheskie sposoby perevoda [Technical Translational Methods] / Zh.-P. Vine, Zh. Darbel'ne // Voprosy teorii perevoda v zarubezhnoi lingvistike [Questions of Translation Theory in the Foreign Linguistics]. – Moskva, 1978. – S. 157–167.
10. Mazur O. V. Vidtvorennia komizmu yavyshech kul'tury v ukrains'komy perekladi animatsiinogo serialu "Simpsony" [The Expression of the Cultural Phenomena comicalness in the English-Ukrainian Translation of the Animated Television Series "The Simpsons"] / O. V. Mazur, I. S. Kuznetsov // Naukovyi visnyk Volyn's'kogo natsional'nogo universytetu imeni Lesi Ukrainky [The Scientific Volyn National Lesia Ukrainka University Journal. – № 6, 2011. – Ch. 2. – S. 74–78.

Матеріал надійшов до редакції 04.06. 2013 р.

Мельник А. П. Прагматическая адаптация как средство преодоления культурной асимметрии в переводе анимационного сериала "Симпсоны".

В статье рассматриваются наиболее современные проблемы теории перевода: проблема переводческой адаптации, в общем, и при переводе современного кино – новой сферы лингвистических и культурологических исследований. Доказана необходимость использования прагматической адаптации при переводе анимационного кино. Обнаружены и проанализированы наиболее распространенные лексико-семантические группы в тексте "Симпсонов", при переводе которых необходимо обращаться к прагматической адаптации текстов исходных диалогов в связи с культурными отличиями американского и украинского общества.

Melnyk A. P. Pragmatic Adaptation as a Way of Overcoming the Cultural Skewness in the Translation of Animated Series "Simpsons".

The paper deals with the most up-to-date problems in the theory of translation generally – the problem of translational adaptation. It highlights also the main aspects concerning translating the foreign animated films. The paper proves the necessity of pragmatic adaptation by translation of American animated films into Ukrainian and German. The most frequently found lexical-semantic groups in the text of "Simpsons" (by translation of which it is necessary to resort to the pragmatic adaptation of original dialogues because of cultural differences between American and Ukrainian societies) are identified and analyzed. The limits of pragmatic adaptation are fixed.